

INTERIÖR KONTOR

Gamla rön och nya sanningar Ingrid Sommar trendspanar bland det nya

Vi ler gärna lite åt gamla tiders kontorslandskap med skrivmaskinsknattrande damer på rad. Det har ju hänt så mycket sedan dess. Eller har det? Visst, vi sitter inte lika snörrätt längre, men mycket är sig påfallande likt vågar vi påstå. Den "digitala revolutionen", "det papperslösa kontoret" och andra sentida uppfinningar har inte förändrat livet på kontor så som många professionella innovatörer spådde. Fortfarande är det gamla skrivbordet med b=80, l=180, h=71 basen i de flesta inredningar. Och fortfarande är det öppet ibland och slutet ibland, platt ibland och pyramidformat ibland, beroende på verksamhetens art. Vi bad Ingrid Sommar trendspana bland det allra senaste på kontorsfronten och visst fanns det nyheter.

Skönheten kommer inifrån. Och den låter bättre än förr. För när det gäller dagens kontorsinredningar beror det yttre, det vill säga hur rummen rent fysiskt gestaltas, mer än någonsin av det inre, det vill säga hur verksamheterna som bebor dem är organiserade och fungerar. Interaktiva processer blir alltmer avgörande, att en aktiv dialog förs med ledning och anställda. Inte minst förväntas estetiken i stora kontorsmiljöer, där hundratals människor arbetar, bottna i starka förhållningssätt till både verksamheten och individerna som jobbar där.

Identitet och demokrati handlar det om. Och om ljud.

"Det är framtidens grej för företagen, detta att genom arbetsmiljöerna markera att man bryr sig om sin personal", säger Eero Koivisto, Claesson Koivisto Rune, som ansvarat för ombyggnad och inredning av möbeltillverkaren Offeccts kontor och fabrik i Tibro. "Miljön blir mer och mer viktig för de innovativa företagen, som är måna om att behålla sina anställda och bidra till att de presterar så bra som möjligt."

"Personalen och deras olika önskemål hamnar alltmer i fokus", säger Wivian Eidsaunet som hos Murman Arkitekter ansvarat för inredningen av Pfizers nya kontor i Silverdal, Sollentuna. "Våra uppdragsgivare har den uppfattningen, därför är det vår uppgift att hjälpa dem att

Kontor för Pfizer av Murman arkitekter. En av arkitektuppgifterna blev här att "gifta ihop" de kontorskulturer som nu skule samlas i ett nytt hus med ca 650 anställda.

bäst beror helt på vem man är och vad man arbetar med."

Ofta har Wivian Eidsaunet diskuterat detta med vd:ar. Inte sällan har de en idé om att alla ska sitta i öppna kontorslandskap. Från ledningens sida ter sig detta rationellt och i takt med tiden. Men om de öppna lösningarna ska fungera, så måste man titta närmare på vad de anställda behöver och hur de arbetar, anser hon.

"Min uppfattning är att vi inte är på väg 'framåt' eller 'tillbaka' i en viss riktning", säger hon. "Det är inte så att de öppna lösningarnas tid är förbi och cellkontoren håller på att få en renässans. Istället vet vi idag att olika varianter måste få plats inom ett och samma kontor. Det beror både på

hitta fram till fungerande lösningar. Arkitekturen på ett kontor ska inte främst visa upp *vår* dröm, utan upplevas som ett förverkligande av *kundernas* visioner.

Processen blir därför allt mer central när ett kontor ska inredas. Alldeles särskilt gäller det stora arbetsplatser – som Pfizer, i nuläget avsedd för 450 personer men planerad för att kunna rymma nästan det dubbla. Hos Offecct jobbar bara någon tiondel av detta, vilket gjorde kontakterna och kanalisering av synpunkter avsevärt enklare. För Koivisto var det helt enkelt det långvariga samarbetet med den västgötska möbeltillverkaren – ända sedan Konstfackstiden för tio år sen – som gjorde att han och kollegerna väl kände både företaget och många av dem som arbetar där. För Wivian Eidsaunet var något av kicken med Pfizerprojektet att arkitekterna lyckades få till en så smidig process. Både ledningen och de anställda i läkemedelsföretaget medverkade aktivt.

"Vi lyckades jobba lika nära och intimt med dem som man normalt gör i små projekt", säger hon.

Att arkitektur både till det yttre och inre ska stärka ett företags eller en organisations identitet och image samtidigt som inte minst interiörerna ska bidra till att de anställda trivs och stannar kvar är två målsättningar som inte självklart kan förenas på ett enkelt sätt. Den övergripande strävan, att skapa starka helheter med tydliga generella grepp och kvaliteter, kan krocka med de anställdas önskemål om att där ska finnas generöst med svängrum för varje individ. Att alla ska ha en chans att prägla sin arbetsplats och känna att just denna miljö är rätt för mig. Men öppet eller slutet är inte längre den avgörande frågan. "Man kan inte längre ställa cellkontor och öppna planlösningar mot varann", menar Wivian Eidsaunet. "Båda behövs. Vilken variant som fungerar

att vissa typer av rumsliga lösningar passar bättre för vissa arbetsuppgifter. Och på att människor individuellt har olika önskemål, för att fungera bra och trivas."

Eero Koivisto håller med: "Skillnaden mellan öppna och slutna ytor, mellan landskap och celler suddas ut allt mer när organisationerna blir mer platta", säger han. Med "platta" menas då företagsstrukturer som inte är så hierarkiska, med förhållandevis få chefer och ansvaret spritt långt ner i organisationen. "Dessa platta strukturer skapar per automatik variationsrika och i inre mening 'öppna' kontor." ...

När vi ser på dagens kontorsinredningar är det i processerna som någon sorts nytänkande kan skymta. Mer än i utvecklingen av rumsliga idéer, möbler och armaturer. Sen länge finns många snygga system för flexibelt sittande och dito förvaring hos möbelföretagen, svenska såväl som internationella. Både hos Pfizer och Offecct valde arkitekterna en kombination av nyritade och befintliga möbelsystem. För läkemedelsföretaget var arbetsborden som arkitekterna själva ritade viktiga, eftersom de bidrog till det generella och helhetliga greppet. Samtidigt som de med sina avtagbara tilläggsskivor kunde göras maximalt lätthanterliga och möjliga att förändra. Även förvaringsmöbler ritades speciellt för projektet och skulle motsvara både ledningens krav på säkerhet och de anställdas önskemål om avskildhet. Överallt låsbara hurtsar och lådor. Flexibla väggsystem med speciella tavellister, anslagstavla och blomvas i form av provrör. Hos Offecct är Eero Koivisto speciellt nöjd med att förvaringsmöblerna, som även användes rumsavskiljande, har olika höjder. På så sätt kunde hyllorna bidra till varierande grad av öppenhet i kontorslandskapet. ...